

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України
"Про внесення змін до Бюджетного кодексу України
(щодо спрямування частини акцизного податку на тютюн та тютюнові
вироби на фінансування заходів з попередження та лікування
онкологічних захворювань)"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Онкологічні захворювання посідають друге місце у структурі смертності у світі, поступаючись лише хворобам серцево-судинної системи. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я щороку на планеті виявляють понад 18 мільйонів осіб, які вперше захворіли на рак, щороку близько 10 мільйонів пацієнтів помирає від цієї смертельної недуги.

За даними Міжнародного агентства з дослідження раку у 2018 році в Україні померло 98 тисяч людей від онкопатологій, нові випадки онкологічних захворювань виявлені у 170 тис. українців. Україна посідає друге місце в Європі за темпами поширення раку. За даними МОЗ України, в Україні налічується близько 1 млн. хворих на злоякісні новоутворення, з них близько 6 тис. дітей.

Онкологічна захворюваність в Україні стабільно зростає на 2,6-3% на рік, і рак продовжує «молодіти». За даними Національного Інституту Раку за останні десять років кількість хворих зросла на 25%. Однак тривалість життя онкохворих українців на 10-20 років нижча ніж у розвинених країнах.

Онкологічні захворювання є причиною 15% смертей. Найпоширенішими видами онкохвороб серед українців є рак молочних залоз, шийки матки, легень, шлунку, товстої кишки та простати.

Основною проблемою протиракової боротьби в Україні є низький рівень діагностики раку на ранніх стадіях, через що дуже поширеними є випадки виявлення хвороб в занедбаних формах, коли надати ефективну допомогу та забезпечити стійке одужання хворого практично неможливо. Рівень онкологічної допомоги населенню України не відповідає реальним потребам і сучасним вимогам. Лише 68% первинних хворих охоплені спеціальним лікуванням, одна з причин - його висока вартість. Тому в Україні рівень п'ятирічної виживаності хворих не перевищує 41,4%, тоді як у розвинених країнах світу цей показник - понад 64,0%. Така жорстока дійсність підтверджує гостру потребу щодо визначення окремого джерела фінансування заходів з попередження та лікування онкологічних захворювань, рівень асигнувань якого визначався законодавством.

За даними незалежних експертів мінімальна потреба у фінансуванні заходів з попередження та лікування онкологічних захворювань становить понад 5 мільярдів гривень. В той же час у Державному бюджеті України на 2020 рік на дорослу та дитячу онкологію закладено близько 2 мільярдів гривень.

За інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я споживання тютюну та тютюнових виробів є основною причиною онкологічних патологій, спричиняючи смерть від раку у 22% випадках. Різні форми вживання тютюну призводять до розвитку багатьох видів раку: рак легень, шлунку, підшлункової залози, гортані, горла, нирок, сечового пузиря, шийки матки. У 70% випадків раку легень причиною є вживання тютюну. Крім того, вторинний тютюновий дим спричиняє виявленню ракових пухлин у людей, які не вживають тютюн.

Відповідно до Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну, яка ратифікована згідно із Законом України "Про ратифікацію Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну", Україна взяла на себе зобов'язання при формуванні політики оподаткування тютюнових виробів враховувати національні цілі в галузі охорони здоров'я.

Згідно Керівних принципів реалізації статті 6 Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну, затверджених під час шостої сесії конференції країн, які ратифікували Рамкову конвенцію, що відбулася з 13 по 18 жовтня 2014 року, державам-учасникам Конвенції рекомендовано частину податкових надходжень спрямовувати на фінансування потреб з охорони здоров'я (рішення FCTC/COP6(5)).

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я практика цільового спрямування частини податку від тютюну, що спрямовується на потреби охорони здоров'я, активно застосовується у 10 країнах Європейського Союзу (WHO technical manual on tobacco tax administration, 2013).

2. Мета та шляхи її досягнення

Метою прийняття законопроекту є збільшення обсягів державного фінансування заходів з попередження та лікування онкологічних захворювань за рахунок спрямування десятої частини акцизного податку на тютюн та тютюнові вироби.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту Закону

Законопроектом передбачено внести зміни до статей 29 та 30 Бюджетного кодексу України в частині спрямування 10% акцизного податку на тютюн та тютюнові вироби до спеціального фонду Державного бюджету України та використання цих надходжень на фінансування заходів з попередження та лікування онкологічних захворювань.

Для довідки: у Державному бюджеті України на 2020 рік надходження від акцизного податку з вироблених в Україні тютюну та тютюнових виробів заплановані на рівні 57,04 млрд. гривень.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання.

У даній сфері правового регулювання діє Конституція України, Бюджетний кодекс України, Закони України "Основи законодавства України про охорону здоров'я", "Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року", інші підзаконні нормативно-правові акти.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту Закону.

Прийняття проекту Закону дозволить значно покращити рівень попередження та лікувань онкологічних захворювань: раннє виявлення, зменшення рівня смертності від онкопатологій, збільшення рівня виживаності хворих на онкозахворювання.

Народний депутат України

С.А. Мінько

(посв. 286)

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: МІНЬКО СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000D2604300F96C3901
Дійсний до: 04.12.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 286д9/1-2020/7912 від 28.02.2020

33661